

Moje vasi četrti in
je za poštno vred ali
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 25 din.,
pol leta 12-50 din., četrt leta
10-30 din. Izreda joposlati je
15 din. Naročila se pošlje
na upravištvu „Slovenskega
Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroska cesta 5.
Lisi se dopisila do od-
govora. Naročila se pla-
čuje v naprej.
Redna izredna št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru
Koroska cesta št. 5. Robe-
pisal se ne vračajo. Uprav-
ništvo sprejema naročila
inzerat in reklamacije.
Cene inzeratov po dogo-
voru. Za večkratne oglaš-
evane primeren popust. Neupol-
ne reklamacije so pošiljne
prosto.
Čakovalni račun političnega
urada Ljubljane št. 10.000
Telefon izredna št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

4. številka

MARIBOR, dne 25. januarja 1923.

57. letnik.

Priprave za volilno borbo.

Volilni boj še ni v pravem toku. Do 18. marca sta še nekako dva mesca, ki tvorita predolgo dobo za vročo bitko. Zato se deslej odigravajo samo spopadi predstraž. V ozadju pa marljivo in naporno delajo generalni štabi poedinih strank. Skrbno preudarjajo, kje bi bila za njihovo stranko najbolj ugodna tla za glavno borbo, s kakšnim orožjem bi trebalo udariti, da se doseže najboljši uspeh, in predvsem katere poveljnike je treba postaviti bodisi na čelo cele okrožne vojske, bodisi na čelo poedinih okrajnih oddelkov.

Tudi vodilni generali poedinih strank so stopili junaško v ospredje. Ne briga jih, da bi jih mogle krogle iz sovražnega tabora smrtno zadeti. Dobro vedo, da gre za življenje in smrt lastni stranki, in zato tvegajo svoje politično življenje. In nekateri so tudi že bili težko ranjeni.

Med njimi je bil prvi in gotovo tudi ne zadnji samostojni general majhne postave in kričavega glasu, g. Drogenik iz St. Jurja ob juž. žel. Mož se je hotel pred svetom pokazati kot imejitelj velikih strategičnih (vojnometniških) sposobnosti. Za njega stoji glavni sovražnik ne v taboru centralistov in tistih, ki so slovenskemu ljudstvu odvzeli vse avtonomne pravice ter ga gospodarsko do kože izkoriščajo. Glavni sovražnik stoji v taboru Slovenske ljudske stranke, ali kakor jo samostojni liberalci imenujejo, v taboru klerikalcev. Zoper ta tabor je treba organizirati glavni napad in zato je generalček Drogenik izdal geslo: Vsi naprednjaki, vsi liberalci, bodisi v gosposki, bodisi v kmetški obleki, vsi skupaj v boj za liberalno pravdo! V boj proti klerikalizmu!

Drogenik si je domišljal, da bo v tem boju združenih demokratskih in samostojnih liberalcev on vrhovni general. Ker mu te časti ni hotel prepustiti preizkušeni bojevniki zoper slovenskega klerikalnega znanca dr. Kukovec, marveč je zahteval za sebe nosilstvo skupne naprednjaške liste, je Drogenik kislega obraza odstopil od svojih velikih strategičnih potez. Uvrstil se je zopet med bojevnike za staro pravdo in kliče na pomoč duha rajnega Matije Gubca, ki so ga pred 350 leti grofi in drugi plemenitiški kot upornika v Zagrebu usmrtili. Ker pa vsak strategični poraz povzroča težke izgube, je Drogenik najbrž izgubil tudi nosilstvo samostojne liste za Stajersko.

Pucelj kaže svoje strategične sposobnosti v čisto drugi smeri. Kakor poročila beogradski list „Politika“, je Pucelj vložil na vlado prošnjo, da se mu vštejejo v ministrsko pokojnino kot službena leta vsa leta od 1896 dalje do danes, torej 26 let. Pucelj je torej zelo previden strateg (vojskovodja). Obupal je nad zmago svoje stranke. Nima več nade, da bi še kedaj ministroval. Zato si skuša zasigurati mastno — in g. Pucelj kot mesar se razume na mast — ministrsko penzijo. Da pri svojih zahtevah ni skromen, se pri Pucelju razume samoposebi. Ministroval je ne celo dve leti, penzijo kot minister pa zahteva kar za celih 26 let. Kajne da, praktičen general, ki pred odločilno zadnjo bitko samo

misli na to, kako bi mogel po izgubljeni bitki dobiti kolikor največjo penzijo!

Urek s Posavja zdavna ni tako pohlepen. Sezidal si je hišo, kjer misli mirno živeti in si odpočiti od političnih naporov. Politiko pa misli obesiti na klin. Pametna ideja! Ako je stranka že obešena, zakaj ne bi njen voditelj svojo saržo obesil na klin? Njegov naslednik bi rad postal neki Kene iz Pišec. Pa so ga demokrati že tako dobili na vrvice, da so se ga samostojni začeli že sramovati, češ: takega pa vendar nočemo, ki ga demokratje kakor medveda na vrvice vodijo za seboj.

Demokratski poglavar dr. Kukovec neumorno potuje po bojišču celega spodnjestajerskega volilnega okrožja in postavlja kapetane za okrajne oddelke. Za Ptuj-Ormož je postavil Lovro Petovarja, velikega ljubljence kmetov v ormoškem okraju; za Celje ključavničarja Rebecka, ki je kljub svojemu slogaškemu srcu vedno držal z liberalci, četudi je kljuko koval za klerikalce; za Gornjiograd penzioniranega nadučiteja Kocbeka, kateremu je dal slovesno obljubo, da bo lahko tudi dalje hodil po savinjskih planinah, ker mu ne bo treba na Balkanu iskati primerne točke za hribo-lazstvo. Drugi kapetani bodo postavljeni te dni. Predno izide naš list, bodo menda že vsi imenovani. Tako bi torej bile postavljene vse šarže od vrhovnega generala do zadnjega kaplana. Samo eno napako ima demokratično politično vojno podvzetje: ni vojakov. Brez vojakov pa nikdo ne more zmagati. Zato bodo 18. marca vsi demokratski kapetani z generalom Kukovcem vred obležali na bojišču. Svetovali bi jim torej bilo, da si pripravijo sanitetno službo, ker rdeči križ za politične ranjence ne posluje.

Socijalni demokratje so že pred bitko razbiti na razne oddelke, ki stojijo v sovražnem razmerju drug proti drugemu. Bernotovec, Peričevci, Golouhovci: tako se imenujejo glavna krdeča po glavnih voditeljih, vmes pa tava masa, ki tuja z glavjo, ker ne ve kam. Nekdaj sta Kristana bila v stranki napol vsemogočni. Ko sta oba odstopila od vodstva, se je preveč naslednikov oglasilo z zahtevo pivenstvenega voditeljstva. Tako se je porušila sloga med kolovodji in medsebojno psovanje je postal običaj med proletarskimi poglavarji. Posledica bo velik poraz pri volitvah v marcu. Ta poraz pride tem sigurnejše, ker je socijalna demokracija živela od samega hujskanja in od praznih obljub. Hujskanje drži ljudi v okovih samo nekaj časa, dokler ne začnejo trezno misliti; ko pa mirno in prevdarno sodijo, takoj spoznajo, da je hujskač imel grde sebične namene in da za trpina nima sočutnega srca. Da obljuba dela dglj, je pregovor, o kojem se bodo socijalni demokratje pričeli pri bližnjih volitvah. Socijalno demokratske obljube iz meseca novembra leta 1920 so ljudem še preveč v spominu, kakor da bi jih mogli pozabiti od 18. marca 1923.

Naša Ljudska stranka in v njej včlanjena Kmetška zveza pa mirno in vztrajno vrši vse predpriprave za volilno borbo. V njej vlada najboljša sloga. Kandidati se postavljajo sporazumno z okrajnimi organizacijami. Naša moč je naš program in naša obramba je naše po-

šteno, nesebično in požrtvovalno delo za slovenske ljudstvo in vse njegove sloje. Slovensko krščansko ljudstvo je z nami. In kjer je ljudstvo, tam je zmaga.

Tako vas varajo!

Dr. Kukovec „Tabor“ pod ravnateljstvom njegovega priganjača Spindlerja in pa „Marburger Zeitung“, ki je tudi lastnina teh ljudi, sta prinašala pretekle dni poročila, kako se pripravljajo Madžari proti nam na vojsko. Čisto natančno sta opisala, koliko vojaštva že ima Madžarska mobiliziranega, koliko bo še mobilizirala in kje ima razpostavljene glavne sile proti nam in proti Čehom. Čisto natančno sta ta dva dr. Kukovecova lista tudi v svojih člankih navajala, kako Madžari, nekateri Hrvati in Italijani — posebej fašisti — sklepajo pogodbe in kujejo načrte. Ljudje so kupovali in brali „Tabor“, se jezili in se bali ter bili vznemirjeni. Kakor ogenj se je širila vest, da bomo zapleteni v par dneh v vojsko.

Ni dovolj, da imamo resnične nevarne prepire v Evropi zaradi vojne odškodnine po svetovni vojski in nevarnost radi grških intrigantov in lakomnežev, ki nas hočejo res zaplesti v nove težave in boje, zdaj še Madžari! Tako si je mislil marsikdo in na tihem je klel in se jezil nad Madžari, pa bi se v resnici moral nad dr. Kukovcem in njegovimi časopisi ter brezvestnimi njegovimi političnimi pomagači, ali bolje rečeno: mazači!

Pri „Taboru“ najmejo brezvestnega goljufa in hujskača!

Vsako se vpraša: odkod pa imajo ti ljudje take natančne poročila in podatke? In kaj smo dognali sedaj? Pri dr. Kukovcem „Taboru“ so najeli pravega madžarskega goljufa, ki si je izmišljeval in je lagal to, kar je „Tabor“ svojim bralecem kot čisto resnico prinašal. Da bi ljudje bolj verjeli, je zadrževal, da ima to naravnost iz tistih prvih krogov in virov. Ta nepoštenjak je bil Aladar „plemeniti“ Kottas. Prišel je 22. decembra 1922 v Maribor iz Zagreba, se nastanil v tukajšnjem hotelu „Pri zamorcu“ in potem skušal skozi 14 dni goljufati razne trgovce in obrtnike s tem, da se je ponujal, da preskrbi 4—5 K cenejšo moko, kakor je bila dnevna cena. Tako je storil tudi pri peku Robausu. Temu je izvalil res 20.000 K, katere je potem zapravil za svojo resnično ali namišljeno „ženno“, ki je prišla za njim ob Novem letu. To je storil tem lažje, ker mu je celo železniška policija in sicer nadkomisar Brenčič, potrdila še posebej, da je zanesljiv človek. Kako je smela in zamogla to storiti, se bo gotovo še pojasnilo. Pek Robaus pa le ni imel pravega zaupanja in pritožil se je lastniku velike kavarne pri novem velikem mostu, kavarnarju Klešiču, in ta mu je rekel: „Za Boga, in Kottas je v Zagrebu znan falot in če pride v Zagreb, ga 20 policajev zgrabi in tira v zapor!“ Prestrašeni Robaus gre naravnost v hotel in k sreči dobi svojega „liferanta.“ Seveda mu ta ni mogel dati denarja, temveč ga je tolažil in mu zagotavljal, da bo

V libijski puščavi.

Roman.

Angleški spisatelj A. Conan Doyle.

(Dalje.)

„Torej, gospe in gospodje, prispeli smo do slavne skale Abusir. Raz njenega vrha bodete kmalu uživati bogastvo krasnega razgleda. Preden pa nastopite pot strmine navzgor proti vrhu, vas opozarjam, da bode videli potoma v stene vsekana imena slavnih, velikih mož, ki so tod hodili, in da so nekatera teh imen še iz časov pred Kristusom.“

„Ali je tudi Mojzes zapisal tu gori svoje ime?“ je vprašala gospodična Adams.

„Ampak — tetica —! Čudim se, da morete kaj takega reči!“ je vzkliknila Sadie.

„No, dragica, kaj je čudnega na tem? Mojzes je bil v Egiptu in pred Kristusom je živel in velik mož je tudi bil. Tudi ni izključeno, da je prišel kedaj todi.“

„Zelo verjetno je, da je tudi Mojzesovo ime tukaj zapisano, je dejal Mansur čisto resnobno. „Pa čas je izbrisal sledove njegovega imena. — Toda druga slavna imena bode našli, znana iz zgodovine Egipta. In sedaj, ako dovolite, se bomo poslovili od naših osličkov in bomo pes nastopili strmo pot po griču navzgor in videli bode reko in pragove in neizmerno puščavo raz njegovega vrha.“

V par minutah so prilezli na polkrožno planoto vrh skale.

Navpična stena, kakih 150 čevljev globoka, črnkasta in razpokana, je padala na vzhodni strani v reko. V silnih valovih in vrtincih je hrumel in šumel

mogočni Nil čez ogromne pečine, ki so mu zapirale pot, bele pene so prhale in odletavale visoko v zrak in grmenje vode je zamolklo donelo na uho popotnikom, ki so v nemi grozi boječe strmeli v vrtoglavo globočino. Nilova dolina, milje in milje daleč segajoča na sever in na jug od pragov in izgublajoča se na obzorju v migljajočem vročem ozračju, je ležala pred njimi in sredi nje se je vila reka, dobre četrtil milje široka, naglo je drla voda, tu pa tam so motele črne skale iz nje in pene so pokrivalo njeno površje.

Onstran reke, dalje na vzhodu, se je razprostirala strahotna divjina črnih razmetanih skal, kamenja in posušenega rjavkastega blata. Tod je razlival Nil svoje vode spomladi, kadar je narastel po deževju v abesinskih gorah. Kamor je segalo oko, nikjer ni bilo videti živega bitja.

„Tamle zunaj, je razlagal dragoman in zamahnil z jezdnjo palico proti vzhodu, „tam je pot, ki vodi iz Wadi Halfe v Sarras. Utrjeni angleški tabor Sarras je doli na jugu pod tistim gričem. Ob Nilu je peljala svojčas železnica, ki pa so jo derviži ukradli. Iz tračnic so si skovali sulice in tudi brzojavno žico so dobro porabili. Železnico so namreč Angleži opustili in ker nihče drug ni pobral, kar je bilo porabnega, so pa derviži ta steriali.“

In sedaj, ako se blagovolite obrniti, vam bom razložil, kaj se na tej strani vse vidi.“

Na zapadu se je izletnikom odpiral pogled, kakršen ostane neizbrisno v spominu vsakomur, ki ga le samo enkrat vidi. Zdelo se jim je, da grejo na izumrli in izgoreli svet mesečeve pokrajine v vsemirju. Naprej in naprej se je širila pred njihovimi očmi pečena puščava in izginjala v daljavi v mehki, sinje-vijoličasti meglici. V ospredju blizu griča je bil pesek svetle, zlatoru-

menkaste barve in se je lesketal v solncu. Pod gričem, raztreseni v redki vrsti, so stali črnči-vojaki, njihovo spremstvo, sloneč na svojih dolgih puškah. Onstran te zlatorumeno se bleščeče planote se je dvigala črna nizkih črnkastih gričev, kupov razpokanega, od solnca ogorelega in od vetrov in viharjev razjedenega skalovja in med njimi so se vile ozke dolinice, posute z rumenim peskom. Za to prvo je ležala druga črna višava, še bolj čudno oblikovanih gričev in za njo tretja in četrta in zadnji valovi mrtve, neizmerne puščave so izginjali v vijoličasti meglici sinjega, daljnega obzorja. Niso bili visoki, ti griči, kakih sto čevljev morebiti vsak, pa njihovi razklani grebeni in njihove strme, razrite stene so jim dajale izrazit, divje-slikovit značaj.

„Glejte, to je libijska puščava!“ je dejal dragoman Mansur in ponosno zamahnil z roko. „Največja puščava na svetu! — Ako bi potovali odtod proti zapadu naprej in naprej in bi ne krenili ne na levo ne na desno, bi prišli po dolgem potovanju do prvih hiš šele — v Ameriki! In te besede vam vzbujajo domotožje, kajne, gospodična Adams?“

Pa gospodična Adams ga ni čula. Vsa njena pozornost je bila obrnjena drugam —

Sadie jo je zgrabila za ramo z eno roko in je kazala z drugo živahno preko puščave.

„Poglejte, pogledajte, tetal Ali to ni slikovito in lepo —?“ je vzklikala in živo zanimajne ji je pobarvalo lice z lahno rdečico. „Poglejte, gospod Stephens! Ali nam ni še samo tega manjkalo — pa je slika popolna! Poglejte tiste jezdece na kamelah, ki so pravkar prišli izza gričev tamle!“

Oči vseh so se obrnile v puščavo.

Dolga vrsta jezdecev je vrela iz ozke soleske med

vse poravnal, posebej se lahko zaradi tega, ker bo dobil pri »Taboru« lepo nagrado in plačo.

Aladar Kottas pri »Taboru« laže za denar.

Ta čas je namreč že madžarski goljuf sklenil z g. ravnateljem Spindlerjem in ostalim Kukovčevimi pomočniki dogovor, da jim izroči »tajno pogodbo« in pa »mobilizacijski načrt« ter dogovore madžarskih politikov s hrvatskimi »pravšiki« v inozemstvu in s fašisti v Italiji. Gospodje so mu plačali takoj 2000 K na roko, potem pa še objavili po objavi zopet 8000 K. Tako je dr. Kukovčev »Tabor« začel objavljati izmišljotine in laži tega ogrskega hujskača in goljufa, ljudje pa so se trgali za »Tabor« in »Mariborska tiskarna« je delala »kšeft«.

Prav lepo pri celi stvari je povrh to, da je bil Kottas večkrat pri mariborski policiji.

Ali neumni ali hudobni?

Pošten človek si ni na jasnem, ali so dr. Kukovčevi »taboriti« ravnali pri vsem tem v neverjetni neumnosti in lahkomišljenosti, ali pa v nameravani hudobiji, ker so hoteli delati za »Tabor« reklamo in ljudi vznemirjati in hujskati. Gotovo pa je, da se takšne reči morajo pretehtati resno, natančno in pošteno! Na vsak način so s Kottasem vred varali, zavajali in hujskali ter delali nevarnost, kjer je za sedaj vsaj ni. Delali so razpoloženje za vojsko in sicer samo takšni ljudje, ki so se že tudi v svetovni vojski znali prav dobro »dekati« in »tahinirati« ter čuvati svojo kožo.

Nauk iz vsega!

Za pametnega človeka sledi iz vsega en nauk: Ti ljudje so z dr. Kukovcem vred nevredni in nesposobni, da jim ljudstvo zaupa. Kdor najme takšne brezvestneže, kakor je Aladar Kottas, sam ni vreden zaupanja. Ali še hočete verjeti »Taboru«, ki je tako lahkomiselno ali brezvestno dal prostora goljufu? Ali hočete podpisati vojne hujskače? Ali zamorete zaupati in spoštovati ter verjeti v sposobnost dr. Kukovca, ki ga enkrat tako strašno osmeši jurjevski drofenik, drugi pa g. Aladar Kottas? Precej kurje pameti mora biti tisti, ki bo sledil še sedaj njegovi »napredno-obrtni zvezi.« — Proč z lažjo in proč z nesposobnostjo!

Nekaj navodil k osebni dohodnini.

Po predpisih finančnega zakona za leto 1922 in 1923 se predpisuje osebna dohodnina po starem avstrijskem zakonu in po nekaterih izjemnih in predpisih demokratskega finančnega ministra Stojanoviča in Kumanudija.

Lansko leto je izdala Kmetiska zveza članke in pisma navodila s posebnimi polami. Vsa ta pojasnila veljajo tudi letos.

Davka prosti eksistenčni minimum je še vedno samo 10.000 K in davčna skala je ista.

Vsakdo, ki je bil na podlagi lastne izpovedbe ali pa uradno prisiljen, da je ta davek plačeval, stori največ, ako sam tudi letos ali pismeno ali pa osebno pri davčni oblasti zopet svoje dohodke v preteklem letu napove.

Posebej pa naj zanesljivo napovedo tisti, ki čutijo, da se jim je pri odmerjanju davka zgodila krivica!

Kdor ne poda pismeno ali ustmeno svoje davčne napovedi, ta sploh izgubi pravico do pritožbe ali do rekurza.

Opozorjamo posebej, da ne pozabite na slabe gospodarske posledice pri živem in neživem inventarju vsled letošnje suše in na slabši dohodek iz posameznih gospodarskih panog vsled lanske in letošnje suše, osobito še pri travnikih in pri živinoreji!

Upoštevajte in ne pozabite na višje izdatke, ki ste

dveena kamenitima gričema. Rdeče turbane so imeli na glavi in dolgocevne puške so jim visele križem čez hrbet. Pesek se je prašil izpod nog njihovih brzih kamel. —

Na mah je zamrlo gostobesedno govoričenje in grobna tišina je zagnila gručo izletnikov, da je bilo čuti brenčanje nadležnih muh, ki so jih obletavale. Polkovnik Cochrane si je pravkar prižgal užigalico, — pa pozabil je nanjo. Strmel je v puščavo, držeč v eni roki cigareto in v drugi užigalico, ki mu je prigrrela do prstov in ga ožgala. —

Belmont je nalahno zažvižgal. Dragoman je obstal s polodprtimi usti in njegove polne, rdeče ustnice so dobile čudno zasinelo barvo. Drugi pa so se spogledovali in obhajalo jih je neprijetno čuvstvo, da nekaj ni prav.

Polkovnik je prvi pretrgal moreči molk.

»Preklicana stvar, Belmont!« je dejal polglasno. »Zdi se mi — tista edina možnost med stomi — se je uresničila!«

III.

»Kaj naj to pomeni, Mansur?« je vzdiknil Belmont hripavo. »Kdo so tile ljudje in čemu stojite in zijate, kakor bi bili otrpnili?«

Dragoman se je vzdramil, pa zaman je poskušal, da bi izgledal mirno.

»Ne vem, kdo da so«, je dejal in glas se mu je tresel.

»Kdo so tile?« je kričnil Francoz Fardet. »Saj sami vidite, kao da so Oboroženi jezdecji na kamelah, beduini, kakršne ima egiptovska vlada v službi tod na meji!«

»Saj res — ti bi utegnili biti!« je olajšano dejal

jih imeli pri popravljenih in nadomestilih svojih poslopij in svojega orožja! Sploh je treba upoštevati vse višje izdatke, ki ste jih imeli pri gospodarstvu. V tem oziru vam je najboljša podlaga napoved iz preteklega leta. Po njej ugotovite izpremembe in videli boste, da so vam po ogromni večini v vašo škodo.

Ako se vam je zgodila očitna krivica, naznanite to našim izvoljenim zastopnikom v krajnih komisijah in našim poslancem! Seveda morate imeti točne podatke.

Po zaslugi demokratov in samostojnih se vam izkazi o odmerjenem davku ne pošljejo več domov, temveč se samo objavi, da so pri občini na vpogled. Torej poslušajte oznanila in potem pojdite k županu in si prepisite podatke.

Če hočete izvedeti sedaj podlago, na kateri se vam je davek odmeril, morate po zaslugi demokratov in samostojnih vložiti prošnjo in jo kolekovati s 3 dinarji. Za vsako rešitev plačate 10 dinarjev! Prej je bilo to zastoj. Morali homo skušati to zopet uveljaviti.

Dohodninski davek iztirjavajo davkarje naprej, četudi ni bil odmerjen za določeno leto. Ko se odmeri, se vplačana svota zaračuni in sicer se preplačila ne vračajo, temveč računajo naprej.

Novo je tudi, da morate plačevati po 4 odstotke obresti od predpisane svote takoj počeni s petim dnem po prejemu čeka, Kdor torej peti dan po prejemu čeka ne plača zahtevane svote, plačuje navedene obresti.

Velika obremenitev je tudi, ako kdo čeka na uradno iztirjatev ali eksekucijo, da mu pride eksekutor na dom. Poleg obresti in drugih stroškov se plača 4 odst. od cele predpisane svote kot kazen. Tudi to je novotarija demokratskih finančnih ministrov dr. Stojanoviča in dr. Kumanudija, tovarišev dr. Kukovca.

Pri napovedi dohodkov iz vinogradov opozorjamo posebej na dejstvo, da sploh letos povprečna in slabjša vina nimajo še stalne cene in vsled gospodarskega dosedanjega zastoja ni misliti, da bodo cene dosegle dve tretini lanskih cen, med tem, ko so se pridelovalni stroški zelo zvišali.

Naši strokovnjaki in zastopniki (kakor so Košar, Zupanič, Šegula in drugi) bodo vočigled krize storili pošteno svojo nalogo, samo pravilno in pravično jih poučite. Tudi homo poročali, kakšne izkušnje so si nabrali pri dosedanjih komisijskih razpravah.

Svoje zapiske in napovedi si dobro hranite. Prepisi naj bodo popolnoma natančni, da vam lahko ugotovimo vaše ali oblastne pogrške. Filpov.

Nova gospodarska nesreča na vidiku.

Med zastopniki naše in nemškoavstrijske vlade se že vršijo dalje časa pregovori in pogajanja o prečem vprašanju: Kako poravnati zasebno-pravne terjatve med našimi in nemškoavstrijskimi državljani? Ravno kar omenjena pogajanja se bližajo koncu in za poravnavo teh terjatev se namerava sprejeti sledeči ključ: za eno staro krono 20 sedanjih avstrijskih kron. Po današnjem stanju valute bi naši državljani dobili za svoje stare terjatve v naših kronah nekako desetino. Naši dolžniki pa bi plačali v naših kronah desetino dolgovanega zneska. Sporazum na temelju navedenega ključa bi pomenil za vse prizadete gospodarske kroge nepregledno denarno škodo, ker je naša vlada do dne 1. februarja 1919 vsled žigosanja staroavstrijskih bankovcev prepovedala vsak uvoz kron iz Avstrije bodisi v gotovini, bodisi z nakazili in s tem zavodom onemogočila, da pridejo do svojih terjatev.

V primeru zaključitve teh pogajanj na temelju navedenega ključa bi bilo pred vsem silno prizadetih 26 zadrug na južnem Štajerskem, ki so po svojih pravih morale ves odvišni denar nalagati pri »Verbandu« v

Belmont in vprašujoče gledal polkovnika. »Zakaj bi naj ne bilo tako? Zakaj bi naj ne bili tile ljudje beduini — naši zavezniki?«

»Na tej strani reke ni beduinov, ki bi nam bili prijazni«, je rekel polkovnik z osornim povdankom. »To vem čisto zanesljivo. Nima zmisla, da bi si prikrivali položaj. Pripraviti se moramo na najhujše!«

Pa nihče se ni genil. Kakor okameneli so stali v plašni zmedeni gruči in strmeli ven po puščavi. Njihovi živci so otopeli kakor od nenadnega udara in zdelo se jim je, da sanjajo sanje, neresnične, meglene, nemogoče sanje. —

Jezdecji so prihajali izza griča, ki je ležal kako miljo vstran od Abusira ob potu, ki so po njem malo poprej prišli izletniki. Ni bilo prav nobenega dvoma več — zagazili so v dobro pripravljeno in skrbno prikrito zasado —! Pot nazaj h »Kleopatri« in v Wadi Halfo jim je bila zaprta —! Cela vojska jih je bila teh nepričakovanih jezdecjev, se je zdelo, kajti sedemdeset mož na kamelah, ako jezdi drug za drugim, pokrijejo velik prostor in prah in pesek, ki se je dvigal za njimi, je še povečeval njihovo število v očeh prestrašenih gledalcev.

Ko so dosegli peščeno planoto pred Abusrom, so se ustavili, se uvrstili v ravno čelno črto, rog je hripavo zapel in vsa dolga črta se je premaknila. Rdeči turbani so zamigotali, beli burnusi so zavihrali v zraku in v naglem diru so se bližali jezdecji Abusiru, da se je rumenkasti pesek puščave v gosti megli valil izpod kopit dolgonogih kamel.

V tem hipu so se postavili sudanski vojaki spodaj pod gričem v dvored, s puškami v rokah. Na kratko povelje narednikov, ki jim je načeloval, so se razkropili v redko črto in so polegali za skale ob obronkih

Gradcu, pri katerem so bili že v novembru 1918 vpeljani odpovedni roki, vsled katerih je ten 25 hranilnicam in posojilnicam ostalo pri »Verbandu« čez 6 milijonov kron naložb, ki se jim ne obrestujejo. Zavode bi zadela s takim sporazumu velika škoda. V isti meri, kakor zadruge, so prizadele tudi nekatere hranilnice v Sloveniji in Dalmaciji, 31 po številu, ki so istotako nalagale svoj denar pri svojih denarnih središčih bivše Avstrije in vsled že imenovane prepovedi uvoza avstrijskih kron niso mogle dvigniti svojih naložb v okroglem znesku 6.000.000 K. Kreditne zadruge, kakor tudi nekatere hranilnice imajo itak težke skrbi, ker so v znatni meri obremenjene z vojnimi posojili. Tudi drugi gospodarski krogi imajo napram Avstriji jako velike terjatve. Tudi ti gospodarski krogi so bili ovirani voditi in dokončati na lastno roko pogajanja glede terjatev z avstrijskimi dolžniki le vsled tega, ker so jih vladni organi pred prvim žigosanjem po svojem zastopniku, generalnemu inšpektorju dr. M. Nedeljkičiču, zagotavljali, da so te terjatve gotov denar in da jih bodo morali avstrijski dolžniki plačati v jugoslovanski valuti po srednjem kurzu genovske borze tekoma zadnjih dveh mesecev pred 1. novembrom 1918 in pa vsled tega, ker je Avstrija zaradi sekvestrov naše vlade dne 1. marca 1919 prepovedala odkazila starih naložb v našo kraljevino.

Ravno kar opisanemu sporazumu med našo in avstrijsko vlado se je treba postaviti po robu z vso silo in to še tem bolj, ker so še leta 1922 ponujali avstrijski zastopniki poravnavo na podlagi ključa: 100 starih kron proti 60 našim kronam. Proti zgorajni poravnavi so že ugovarjale trgovska in obrtniska zbornica in se obrnile do vseh v tem oziru merodajnih osebnosti, da preprečijo tako poravnavo, ki bi pomenila v slučaju udeležitve zelo občutno gospodarsko nesrečo za razne gospodarske kroge v Sloveniji in Dalmaciji.

Ko se bo cela zadeva končala, bomo pravočasno poročali.

Za vinogradnike.

Glavna ali osrednja Zadruga zveza jugoslovanska je pod predsedništvom dr. Korošca zborovala 7. in 8. decembra v Splitu in na tem svojem zborovanju poleg drugih važno zadržno-gospodarskih zadev razpravljala posebno obširno in temeljito o krizi, ki preti našemu jugoslovanskemu, posebej še slovenskemu, dalmatinskemu in banatskemu vinogradništvu. Zastopniki pod predsedstvom našega voditelja dr. Korošca so stavili sledeče nasvete in zahteve v obliki resolucij:

1. V vseh krajih, kjer so za to predpogoji, naj se čimprej pričenejo snovati vinogradniške vinarne zadruge. Za povzdigo zadržnega vinarstva mora država zajamčiti izdatne prispevke in cenene kredite.

Vlada mora skrbeti nadalje za trne nasade-matičnjake, izobraziti potrebne strokovnjake in nameščati potujoče strokovne učitelje.

2. Centralna vlada mora odnehati z dokladami na vinski davek, ki ne more danes prenesti nobenih novih doklad. Nasprotno se morajo dosedanja državna trošarina na vino odpraviti in občinske doklade ali trošarina na vino ukiniti, kajti vinogradnik na deželi ne more več prodati vina niti po 12 kron liter, med tem ko mora konzument z davki, prevoznino in gostilničarjem dobičkom plačevati vino od 24 do 40 kron.

Prevozniki tarifi za vino v državi naj se znižajo za 50 odstot., a za izvoz iz države preko mej naj se izvoznina ne plačuje.

3. V zagorski Dalmaciji, posebno še v onih krajih, kjer zamorejo uspevati druge kulture, naj se s strani države ne pospešuje sajenje vinske trte. V Dalmaciji bi bilo treba posebno pažljivo posvetiti gojenjem južnih sadežev, posebej oljke, fig, rožičev, oranž, limon, pa tudi buhača itd.

griča. Rrrrrrk — je zapelo in puške so bile pripravljene za strel.

In tedaj so se vzbudili izletniki iz svoje okamenelosti groze. Njihova nepremična otrplost se je izprevrila v divjo, onemogočeno. Kakor preplašene kokoši na dvorišču, če plane med nje jastreb, tako so begali in tekali sem ter tja po ozki planici vrh griča, brez miselnosti, brez pravega namena. Ni jim šlo v glavo, čisto nemogoče se jim je zdelo, da bi res ne bilo več pomoči zanje, da jim je vsaka možnost za beg odrezana. — Zopet in zopet in vedno nanovo so hiteli na rob strme stene, ki je padala v reko na vzhodni strani griča, — pa tudi najmlajši in najdrznejši izmed njih bi ne bil mogel preplezati po njej nazdol.

Obe ženski sta se vsaka ob svoji strani krčevito oklepali trepetajočega Mansurja, kakor bi pričakovali pomoči od njega, ki je bil odgovoren za varnost izletnikov. Stephens, suhi, resnobi, edinole svojih parafratov in knjig vajeni odvetnik, ki je stal tesno ob gospodični Sadić, kot bi jo hotel braniti s svojim življenjem — pa je pri tem dregetal na vsem telesu od razburjenosti in strahu.

Fardet je divje stopal s tridimi koraki po planici in njegove jezne oči so sršale bliske na tovariše, češ, vi ste me ukanili, goljufali, izdali —. Debeli protestantski pridigar je nepremično stal sredi svojih nemirnih sopotnikov, svoj solnčnik je imel razpet nad glavo in s svojimi velikimi, plašnimi očmi je brezizrazno strmel doli na jezdecje. Diplomata Bronson si je vihal svoje kratke brčice, bled je bil, pa prezirna zaničljivost se mu je zrcalila na obrazu. Polkovnik Cochrane, Belmont in mladi Amerikanec Headingly so bili edini, ki so ohranili maddno kri in mirne misli.

(Dalje privedniti).